
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פריז: בירת המאה ה-19 - 5515

תאריך עדכון אחרון 23-03-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר גל ונטורה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gal.ventura@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ראשון 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נעסוק באמנות ובתרבות שהתפתחו בפריז במחצית השנייה של המאה ה-19, תחת ניצוחם של נפוליאון השלישי והברון אוסמן. בקורס נתמקד בתמורות שעברה פריס מתקופת האימפריה השנייה ועד סוף המאה, הן בעיצוב המרחב העירוני והן בעיצוב חיי הפנאי והבילוי, הקשורים בקשר הדוק לעליית הצרכנות, העיתונות והתחבורה. דגש מיוחד יושם על ה"סלון", תערוכה שנתית של אמנות שנערכה בחסות הממשלה, והפכה במאה ה-19 לתערוכה המרכזית והחשובה ביותר במערב, אשר משכה מאות אלפי מבקרים מכל המעמדות. לצד דיון באופן ניהולו של הסלון ובסמכויותיו של העומד בראשו, ינותחו יצירותיהם של האמנים הבולטים שהוצגו בו, כמו גם האמנים - וביחוד באמנויות - שנעדרו ממנו. בה בעת, יבחנו התערוכות העולמיות שאורגנו בפריס במחצית השנייה של המאה ה-19, לצד ההתפתחות ההדרגתית של חללי תצוגה אלטרנטיביים, כדוגמת חלונות ראווה, בתי קפה וגלריות פרטיות. דגש מיוחד יושם על "סלון הדחויים", ועל תערוכות עצמאיות של אמנים בולטים כדוגמת גוסטב קורבה, אדוארד מאנה או האימפרסיוניסטים, כביטוי להבניית המודרניות והדמוקרטיזציה של התרבות.

מטרות הקורס:

- מטרת הקורס לעודד דיון ושיח רב-תחומי בנוגע לאמנות ולתרבות הצרפתית של המאה ה-19, תוך פיתוח מיומנות של שיח ביקורתי ואנליטי ביחס לדימויים חזותיים ולטקסטים כתובים.
- פיתוח ידע והבנה של המקורות התרבותיים והאמנותיים של המודרניות והמודרניזם
- הבנת תהליכים היסטוריים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים, מגדריים ואינטלקטואליים של התקופה האמורה
- פיתוח מחשבה ביקורתית הנוגעת באמנות ובתרבות המאה ה-19
- התמודדות עם מקורות ראשוניים ומשניים
- דיון במתודות מחקר בתולדות האמנות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- בתום הקורס נפתח היכרות והבנה של היבטים אמנותיים, ספרותיים, היסטוריים ופוליטיים של המאה ה-19, תוך דיון ברלוונטיות שלהם לתרבות העכשווית.
- ננתח את ההקשרים התרבותיים, החברתיים וההיסטוריים של אמנות המאה ה-19 בצרפת, והקשרים בהם יצירות האמנות של התקופה נצפו והובנו
- נלמד כיצד ליישם תיאוריות ומתודולוגיות מתחום תולדות האמנות ולימודי תרבות חזותית, תוך הבנת אופי הדיסציפלינה ומקורותיה התיאורטיים, באמצעות כתיבת עבודת סמינר

דרישות נוכחות (%) :

80% השתתפות

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית והשתתפות ערה בכתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הקדמה

- דמוקרטיזציה של אמנות
- הסוציולוגיה של הפנאי
- השילוש הקדוש: הפטרון, המבקר והאמן בראשית העידן המודרני
- מפתרונות המלוכה ל"חירות, שוויון ואחוזה".

2. פריס בירת העולם: האימפריה השנייה

- תרבות פנאי: בתי הקפה, תיאטראות ומופעים, גנים ציבוריים ובתי בושת.
- עיתונות ותחבורה
- צרכנות והחנויות הגדולות: אני קונה משמע אני קיים

3. התערוכות העולמיות: מארמון הבדולח ועד הביאנלה

4. הסלון במאה ה-19

5. סלון הדחויים

6. תערוכות עצמאיות: קורבה ומאנה, האימפרסיוניסטים, בתי קפה וקבוצת אמני הפטי בולוואר (Petits Boulevard)

7. נשים אמניות ואקדמי ז'וליאן

חומר חובה לקריאה:

הקדמה

קריאה (באתר הקורס):

1. Desbuissons, Frédérique, "A Ruin: Jacques-Louis David's Sabine women", *Art History*, vol. 20 (3), September 1997, pp. 432-448.
2. גוטיה, תיאופיל, "שום דבר אינו יפה באמת, אלא אם אינו מועיל כלל", מתוך המבוא לנובלה העלמה דה מופן, 1835 (תרגמה מצרפתית ליאורה בינג היידקר), הארץ, מדור תרבות וספרות, 7 באוקטובר 2011.
3. Becker, H. S., "Art and the State," *Art Worlds*, Berkeley: University of California Press, 1982, pp. 165-183.

פריס בירת העולם: האימפריה השנייה

קריאה (באתר הקורס):

1. בודלר, שארל, צייר החיים המודרניים, 1863 (Figaro Le), בני-ברק, 2003.
2. בנימין, וולטר, "פריס, בירת המאה התשע-עשרה", בתוך הרהורים, מבחר כתבים (תרגום: דוד זינגר), תל-אביב, הקיבוץ המאוחד, 2004, עמ' 23-40.
3. Burcharth, Ewa Lajer. "Modernity and the Condition of Disguise: Manet's 'Absinthe Drinker'," *Art Journal*, vol. 45, Spring 1985, pp. 18-26.

התערוכות העולמיות: מארמון הבדולח ועד הביאנלה

קריאה (באתר הקורס):

1. מלמן, בילי, "קפיטליזם גדול: קריסטל פאלאס, 1851", מתוך לונדון: מקום, אנשים ואימפריה, 1800-1960. תל-אביב: האוניברסיטה המשודרת, 2009, עמ' 106-128.

2. Anderson Trapp, Frank, "The Universal Exhibition of 1855", *The Burlington Magazine*, vol. 107, no. 747, June 1965, pp. 300-305.

הסלון במאה ה-19

קריאה (באתר הקורס):

1. Whiteley, Jon, "Le comte de Nieuwerkerke: Compiègne", *The Burlington Magazine*, vol. 143, no. 1176, March 2001, pp. 180-181

2. Carrington Shelton, Andrew, "Art, Politics, and the Politics of Art: Ingres's 'Saint Symphorien' at the 1834 Salon", *The Art Bulletin*, vol. 83, no. 4, Dec. 2001, pp. 711-739.

- 3. Boime, Albert, "Thomas Couture and the Evolution of Painting in Nineteenth Century France," *The Art Bulletin*, vol. 51, no. 1, March 1969, pp. 48-56.

4. Brown, Jack Perry, "The Return of the Salon: Jean Léon Gérôme in the Art Institute", *Art Institute of Chicago Museum Studies*, vol. 15, no. 2, 1989, pp. 154-173, 180-181.

סלון הדחויים

קריאה (באתר הקורס):

1. Boime, Albert, "The Salon des Redusés and the Evolution of Modern Art," *The Art Quarterly*, Spring 1970, pp. 411-426.

2. Hauptman, William, "Juries, Protests, and Counter-Exhibitions before 1850," *The Art Bulletin*, vol. 67, no. 1, March 1985, pp. 95-109.

תערוכות עצמאיות: קורבה ומאנה, האימפרסיוניסטים, בתי קפה וקבוצת אמני הפטי בולוואר (Petits Boulevard)

קריאה (באתר הקורס):

1. Crapo, Paul B., "The Problematics of Artistic Patronage under the Second Empire: Gustave Courbet's Involved Relations with the Regime of Napoleon III", *Zeitschrift für Kunstgeschichte*, 58, 1995, pp. 240-261.

2. Thomson, Richard, "The Cultural Geography of the Petit Boulevard", in Vincent Van Gogh and the Painters of the Petit Boulevard (exhibition catalogue), Saint Louis Art Museum, 17 February – 13 May 2001, pp. 65-112.

3. Ward, Martha, "Impressionist Installations and Private Exhibitions", *The Art Bulletin*, vol. 73, no. 4, Dec. 1991, pp. 599-622.

נשים אמניות ואקדמי ז'וליאן

קריאה (באתר הקורס):

1. Garb, Tamar. "'L'Art Féminin': The Formation of a Critical Category in Late Nineteenth-Century France," in Norma Broude and Mary Garrard (eds.), *The Expanding Discourse: Feminism and Art History*, New York, 1992, pp. 207-230.

2. Garb, Tamar, "Revising the Revisionists: The Formation of the Union des Femmes Peintres et Sculpteurs", *Art Journal*, vol. 48, no. 1, Spring 1989, pp. 63-70.

חומר לקריאה נוספת:

- עמישי-מייזלש, זיוה (עורכת). שער לאמנות המודרנית, אמנות המאה התשע עשרה. ירושלים: מאגנס, 2010.
- Auerbach, Jeffrey A. *The Great Exhibition of 1851: A Nation on Display*. New Haven, 1999.
- Bellet, Roger. *Presse et Journalisme sous la second empire*, Paris: A. Colin, 1967.
- Boime, Albert. *Art and the French Commune: Imagining Paris After War and Revolution*. Princeton, N. J.: Princeton University Press, 1995.
- Boime, Albert. *Revelation of Modernism: Responses to Cultural Crises in Fin-de Siècle Painting*. Columbia: University of Missouri Press, 2008.
- Broude, Norma and Mary D. Garrard (eds.). *Feminism and Art History: Questioning the Litany*. New York, 1982.
- Broude, Norma and Mary D. Garrard (eds.). *The Expanding Discourse: Feminism and Art History*. New York, 1992.
- Clark, Timothy J. *The Painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and his Followers*. Princeton, 1984.
- Cooke, Peter, "Gustave Moreau's 'œdipus and the Sphinx': Archaism, Temptation and the Nude at the Salon of 1864", *The Burlington Magazine*, vol. 146, no. 1218, September 2004, pp. 609-615.
- Denvir, Bernard. *The Chronicle of Impressionism: An Intimate Diary of the Lives and World of the Great Artists*. London, 2000.
- Eisenman, Stephen F. *Nineteenth Century Art: A Critical Survey*. London, 1994.
- Fried, Michael. *Manet's Modernism, or, The Face of Painting in the 1860s*. Chicago, 1996.
- Garb, Tamar. *Sisters of the Brush*, New Haven, 1994.
- Harvey, David. *Paris, Capital of Modernity*. New York: Routledge, 2003.
- Herbert, Robert L. *Impressionism: Art, Leisure, and Parisian Society*. New Haven, 1988.
- Iskin, Ruth E. *Modern Women and Parisian Consumer Culture in Impressionist Painting*. New York, 2007.
- Krauss, Rosalind. *The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths*, Massachusetts: MIT Press, 1985.
- Krell, Alan. *Manet and the Painters of Contemporary Life*. London, 1996.
- McMillan, James F. *France and Women, 1789-1914: Gender, Society and Politics*. London, 2000.
- Nochlin, Linda. *The Politics of Vision: Essays on Nineteenth-Century Art and Society*. London, 1991.
- Rewald, John. *The History of Impressionism*. New York, 1973.
- Taylor, Joshua C. (ed.). *Nineteenth-Century Theories of Art*. Berkeley, University of California Press, 1987.
- The New Painting: Impressionism, 1874-1886* (exhibition catalogue). Washington D.C., Fine Arts Museum of San Francisco and National Gallery of Art, no. 110, 1986.

Wechsler, Judith. *A Human Comedy, Physiognomy and Caricature in 19th Century Paris*. Chicago: The University of Chicago Press, 1982.
Willms, Johannes. *Paris, Capital of Europe: From the Revolution to the Belle Epoque* (trans. Eveline L. Kanes). New York: Holmes & Meier, 1997.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 10 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: